

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvevő:	
Egész évre	16 kor. — fill.
Negyedévre	4 " — "
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor. — fill.
Negyedévre	5 " — "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor. — fill.
Negyedévre	6 " — "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, aug. 24.

A szomszédból.

Bulgária szentnek tartja ősi tradícióját s a régi nyomokon haladva, ma is éppen úgy elteszi láb alól a kellemetlen embereket, mint a régi jó időkben.

Stambulov volna a megmondhatója, hogyan mondatják ott le a minisztereket nem csak állásuk, hanem jogos nyugdíj-illetékeikről is, és hogy mit értenek ott jól megérdemelt nyugalom alatt.

Ujabb időben azonban ezen ősi tradícióból exportot csinál Bulgária és Romániát szemelte ki gyakorló terület. Hanem ezzel megjárta.

Románia az első kísérletnél elvesztette türelmét és szokása szerint országot világot telekiabál sérelmével, a miért, hogy a bulgár propaganda Mihajleanu tanárt meggyilkolta.

Ez a láрма még nem nagy bajt csinálna, hisz Románia minden házi perpatvarát a világ piacán szokta elintézni, az is érthető, hogy Mihajleanu elvesztése fáj Romániának, mert a megölt tanár nem zsidó volt, a kit román felfogás szerint pusztítani, vagy kiűzni és más ország nyakába kanyarítani Istennek tetsző cselekedet, csak az a csodálatos, hogy ez ügyben kikapart titkos adatokat annyira nyilvánosságra hozta Románia s ez adatok annyira kompromittálók Bulgáriára nézve, hogy igazi elégtételt csakis háborúval szerezhetne Románia a nyilvánosságra hozatal után, e nélkül tekintélyének megfelelő elégtételben nem részesülhet.

Tehát azon adatok nyilvánosságra hozatala, melyek az egész Bulgár katonaságot, sőt magát a fejedelmet is szoros összetartozásban mutatják be azon politikai irányzattal, melyből e büntény született, nyitány akar lenni a hadüzenethez?

Nos! ebből semmi sem lesz. Akármilyen szenzációs sürgönyök érkezzenek is ez ügyből kifolyólag, akár mennyire a határaink közvetlen szomszédságában legyen is a baj, okunk aggodalomra, nincsen.

Európa annyira benne van a világbékében, hogy egyetlen katonát sem nélkülözhet Kína és Afrika miatt, keleti kérdést tehát élére állítani nem enged. Ha pedig mégis próbálkoznék a két kis állam egy kis kakas viadalra, úgy Európa bizonyára a régi gazdát bizná meg a rend csinálással közöttük, s hogy ehhez a beteg Törökország igen jól ért, azt megmutatta Görögország kékre vert háta.

Bulgária, Szerbia és Románia tehát csak platonikus érzelmeket táplálhat Maczedóniát illetőleg s ha egyik a másik ábrándjait háborgatná, bizony csakis diplomáciai uton kell azt elintézniök, míg Európának másutt van dolga.

Majd ha Európa felszabadul mostani obligójától, akkor talán megengedi, hogy összekaphassanak Maczedóniáért a kis balkán államok s ha egyik elverte a másikat, majd Maczedóniát — elviszi valamelyik nagyhatalom.

Ez így vagyon megírva a csillagokban, s ezen Románia egetverő kiabálása nem változtat semmit.

A Balkánon tehát láрма van, de baj nincs. P—y.

Diplomáciaiánk ébredése.

Külföldi kormányunk hírt hallat magáról. Az orosz befolyásnak Szerbiába való befészkelését átaludta, hát kellett valamit tennie, hogy a hibáját helyretüsse, vagy jobban mondva, hogy létének bizonyítékait adja. Ráparancsolt Bulgáriára, hogy vessen véget a maczedon-bizottság üzelmeinek s ne töltsen tovább, hogy forradalmat készítsenek elő határain belül Törökország ellen. De ez a ráparancsolás is csak a háttérből történt, adatván a szó Románia számára. Ausztria-Magyarország csak támogatta Románia felszólamlását Szófiában.

Hiszen szó sincs róla, hogy az ilyen harcias fellépésre közvetlen oka csak Romániának volt. Mert Romániában gyilkoltatta meg a maczedon-bizottság Mihajleanu tanárt, a ki e bizottság üzelmeit leplezte és ostromozta.

De ha közelebbről megnézzük ezt az okot, annak a kérdésnek felvetésére ingerel, hogy lehet-e azért, mert idegenek idegen országban meggyilkolnak egy magánembert, a gyilkosok hazájának kormányát felelőssé tenni. Lehet-e ebből a magában véve sajnálatos és üldözendő esetről causus bellit csinálni. El kell fogatni a gyilkosokat és az országos törvények szerint meg kell büntetni. De diplomáciai jegyzék alapján ilyesmi nem is igen képezheti. És miért használták fel mégis ezt a gyilkossági esetet kirohanásra? Valószínűleg azért, mert szükség volt valami ürügyre, a mely alatt Bulgáriára, a mennyire annyira, rá lehessen irni. S kinek volt erre az ürügyre szüksége? Távolról sem Romániának, hanem az aluszékony osztrák-magyar diplomáciaiának.

Ezek a mi derék külpolitikai szakácsaink ugyanis ekként gondolkodtak: Az orosz-osztrák-magyar megegyezés létrejötte után elvesztettük Bulgáriát, a mely ugyan már régen kivonta

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Névtelenül.

Németből: N. G. H.

A dr. Patakyék elegáns szalonjában, reggeli 9 felé járt az óra s a ház ura még mindig szobájában időzött. A reggeli idejét ma későbbre tették s az egész ház valami szokatlann ünnepélyes képet öltött. Most egyike a gyermekeknek sugott valamit a papa fülébe, majd pedig ez adott halkán a cselédség valamelyikének parancsot. Ez alatt a ház ajtaja többször kinyitott, s illatos virágcsokrokat, s selyem papírburkolt, rózsaszín szallaggal átkötött csomagokat hoztak be rajta.

A ház ura öje születésnapját ünnepelték ma. A szalon asztala tele volt rakva mind ama, többé kevésbé fölösleges dolgokkal, a melyekkel egy elkapatott asszony szereti magát „meglepni”. Az asztal közepén a gyöngéd férj ajándéka diszelgett, egy remek nyakláncz, a legújabb könyvek, kották, levélpapírok, egy kalap, gallér, minden a legújabb divat szerint. E mellett csinos kézimunkák feküdtek, a gyermekek gyöngéd, habár nem egészen befolyásolatlan meglepetéseit. Távolabb néhány rokon ajándéka feküdt. S az asztal legszélén pedig egy féltuczat meglehetősen egyforma terjedelmű

virágcsokor s egy féltuczat bonbonier foglalta el, nyugtái a ház barátainak, a saison alatt élvezett ebédek és vacsorákért.

Szóval valódi születésnap asztal volt. Gyermekeiktől követve megjelenik most a nap hősnője. Több évi tapasztalat után tudja már, hol keresse férje ajándékait; minden egyes darabnál egy „Ah” vagy „Ó-ja” röpi ki ajkán a csodálkozásnak, s ezen érzelmi nyilatkozatoknak rendszeren egy-egy csókkal ad nagyobb nyomtatékot. Aztán a gyermekeket dicséri meg a mama, szorgalmukért.

Most egy rendkívül remek virágcsokron akad meg tekintete.

— Hát ez kitől? kérdezi férjét.

— Ha én azt tudnám! Megint attól a névtelen ábrándozótól, egy kártya is van mellette.

— A régi néma hódolattal — mily egyszerű s mégis, mily szépen van ez mondva! S mily remek rózsák!

Reggeli alatt a ház ura alig evett valamit, rövid idő múlva felugrott az asztaltól s a már általunk ismert virágcsokorban gyönyörködött.

— Ez a csokor évről-évre szebb lesz — mondá mosolyogva.

— Mert bizonyára évről-évre nagyobb hódolattal viseltetik irántad a küldője.

— Te hiszelgő.

— Mily szemeket fog mereszteni ez az

ismeretlen ur, ha majd ebben az új kalapban s gallérban meglát téged.

— Azt hiszed? Nos meg is próbálom mindjárt vajjon jól áll-e?

— Nagyszerűen áll. Bár ezt meg sem kellene mondanom, mivel nem értem, hanem ama névtelen ismeretlenért próbáltad fel. Ez a nyomorult egészen féltékeny tesz, bolondulási féltékeny; csak azt tudnám, hol találhatnám meg, hogy meg tanítanám egy kis becsületre.

— Ugyan ne dühösködj lelkem, nincs ennek semmi értelme, hiszen én csak téged, egyedül téged szeretlek. De ti férfiak, ha lehetséges, még hiubbak vagytok mint mi, nők. Ah, ha nem lennék erről meggyőződve, minden gondom talán — ne nevéss kérlek, mondom, hogy csak talán — egy remek negligére vagy egy csinos reggeli fejkötőre fordítanám. De ezen remek dolgok bizonyára nem — a mi tete a teteünkre, hanem idegen szemek elé voltak szánva.

— Bravó te kis politikus! Nos, remek védőbeszédre megkegyelmezek anonymsodnak. De mond csak kérlek, nem sejtetted ki rejlik ezen örökös fátyol alatt?

— Legkevésbé sem.

— Gondolkozzál csak. Talán az ellenállhatatlan Halmosy főhadnagy az, tudod avval a remek bajszszal?

magát a mi érdekkörünkből elvesztettük Szerbiát. Kellemeskedjünk hát egy kicsit Törökországnak, ijesszünk rá az ő suba alatt renitenskedő vazallusára, a ki bizony már csak olyan immel-ámmal hallgatja a Konstantinápolyból jövő szót. Ez végtelenül tetszeni fog Törökországnak és az érdekkörünkből kivonult Szerbiáért és Bulgáriáért rekompenzációul maga lép majd szívesebb és élénkebb összeköttetésbe velünk. Más szóval Oroszország sakkhuzására, a melyet Szerbiában velünk szemben tett, ez a mi válaszuk.

S ha jól látjuk a dolgot, ez az oka annak is, hogy nem mi kiáltottunk Bulgáriára, hanem Románia által küldöttük el a fenyegetést. Ha mi okoskodunk a Balkánon, Oroszország ezt mindjárt a közte és köztünk létrejött megegyezés megsértésének veheti, de ha Románia szólal fel, e megett már a hármasszövetség áll, ha mindjárt csak magunk támogatjuk is felszólalását. Hát van a dologban egy kis diplomatikus fortély, de nagyon átlátszó.

Maguk a bolgárok is átláttak rajta. Olyan nyugodtak, mintha nem is kaptak volna jegyzéket s olyan kevéssé tartanak a háborútól, hogy még a fejedelmüket sem szólítják haza, ki ott hűsöl a kies osztrák tavak partjain, ez idő szerint éppen Zell am See-ban.

A bolgár politikusok egyszerűen azt mondogatják egymásnak, hogy a vérszlóvés nem is nekik szól; azt csak azért sütötte el Bécs Bukarestben, hogy ne Szófiában, hanem az Arany Szarvon hallják meg.

Mindegy. Ez egyszer diplomáciánk mégis helyesen cselekedett. Törökországhoz való viszonyunk megszilárdítása az osztrák-magyar külpolitika legeminensebb feladatai közé tartozik s talán itt volna az ideje, hogy e lojális törekvésünknek minél félremagyarázhatatlanabb jeleit adjuk. Hiszen eddig Oroszország iránt való tekintetéből még szóba állani is alig mertünk a törökkel. Pedig tulajdonképpen ez a jó egyetértés biztosítaná a Balkán-félsziget békéjét.

Reméljük, hogy a bukaresti szózatnak meglesz a kívánt hatása. — Akkor aztán nem valami nagyon kell bánkódnunk Szerbia és Bulgária ficzánkölésai miatt, mert előbb-utóbb Szófiában és Belgrádban is észre fognak térni. Csak diplomatáink el ne aludjanak megint egészen.

Nemzetközi törvényes munkásvédelem.

A nyár folyamán Párisban megtartott kongresszusok egyik legfontosabbja, szociálpolitikai szempontból legelsője, vagyis a munkás törvényes védelmének nemzetközi kongresszusa volt.

Néhány nagyobb momentumot sorolunk fel, ezek között a kongresszus előtörténetét, mely már magában elsőrangú fontosságra emeli a kongresszust.

Az egész mozgalom II. Vilmos által összehívott, csaknem minden kulturállam részéről képviselők küldése által támogatott munkásvédelmi értekezletből indult ki s 1890. tavaszán folyt le Berlinben, báró Berlepsch elnöklése alatt. Nem foglalkozunk ezuttal az értekezletnek a munkásvédelem további fejlődésére kiható eredményeivel; bármily kevés gyakorlati befolyással is volt a nemzetközi együttműködésre, határozatai mégis kétségkívül meghatározták a törvényes munkásvédelem rendhellen alapelveit s egyes erős ipari fejlődésnek örvendő államokban új és erőteljes impulzusokkal járultak végrehajtásához.

Ezen állami értekezlet annyira megerősítette a szociál-reform híveinek az internacionális munkásvédelem célja iránt való hajlandóságát, hogy ennek elérésére irányzott magántörekvések azóta mindig léteztek, főleg mivel kitudódott, hogy a kormányok egyelőre csupán azok egy részének megvalósítását tervezik. Ez irányban való igen hasznos ösztönzéssel szolgáltak az 1897-iki zürichi és brüsszeli kongresszusok. Ez utóbbinak tanácskozáisaiban nagy számu szociálpolitikus határozta el, hogy a nemzetközi munkásvédelem céljaira egyesület létesítések, mellette bűrőt állítanak, mely többé nem egyes államok munkástörvényhozásának állására és fejlődésére vonatkozó adatok gyűjtését, rendezését, összehasonlítását és közzétételét tűzi ki céljául, hanem amelyből a munkásvédelem kiépítésének propagandája is kiindulna, a nemzetközi közeledés és kiegyenlítés céljaival kapcsolatosan.

Egy belga bizottság készíti elő az egyesület alapszabály-tervezetét.

Németországban, Ausztriában, Svájcban, Franciaországban és Belgiumban pedig az egyesülés nemzeti csoportjai alakulnának meg. Neves és befolyásos francia szociálpolitikusok

vették kezökbe az ügyet, a francia kormány élénk érdeklődést tanúsít iránta, örvendetes eredménye lett a törvényes munkásvédelem ügyében összehívott, július 25—29-én ülésezett internacionális kongresszus.

Az ülések a »Musée social«, a francia szociálpolitikai törekvések ezen gócpontjában tartattak meg, amely a gróf Chambrun nagyszívű kezdeményezésének köszöni lételetét.

A kongresszus a törvényes munkásvédelem alapján áll; azt az álláspontot foglalja el, hogy az államnak joga és kötelessége egy a munkások hasznára és jólétére, mint az ipar felvirágoztatására szolgáló, az élet, egészség és erkölcsösség védelmére irányzott rendszabályok hozatala.

A munkálatok napirendje ennek következtében egészen gyakorlati kérdések terén mozgott; a munkaidő törvényes meghatározása, az éjjeli munka tilalma és az iparfelügyelet. Egyes országok referensei adták elő az idevágó törvényhozás és végrehajtásának mostani állását, a további szükségleteket és kívánságokat s el is érték, hogy legalább a megjelentek között bizonyos communis opinio keletkezett az e téren való törvényhozás kifejtésének szempontjából.

A törvényes munkásvédelem internacionális szervezkedésének kimondása volt azonban a kongresszus lefolyásának legfontosabb mozzanata.

Minden kulturállamban halljuk már e nevezetes határozat visszhangjait s reméljük, hogy szociál-politikai reformok tekintetében annyira elmaradt hazánkban, Magyarországon is megtörténnek alkalmas pillanatban a megfelelő iniciálások.

Az eszme megszilárdulásával, erős organizációjával, jól körülhatárolt hatáskörével biztosítottatik a nemzetközi munkásvédelem akadálytalan fejlődése, létesül egy az összes célokat magába foglaló centrum, amelyből a legélénkebb agitáció sugárai áradhatnak szét. Már is látjuk, hogy igazi kulturállamok és iparországok szociálpolitikusai megmozdultak a határozat megvalósításának céljából.

Igy vált a párisi világiállítás nagy kulturműve, a XIX. század e ragyogó befejezése, a munkásvédelem törvényhozásának hatalmas sarokkövévé!

— Te a remek bajszot gondold a kiálhatatlan főhadnaggyal? ha ha, Isten mentsen ilyen hódítástól.

— Vagy pedig dr. Bodnár? Már többször úgy tetszett nekem, mintha mindig különösen egyengetné a derekát, ha velünk találkozik.

— Egy kísérlet, mely által azonban minden megerősítés dacára sem lesz magasabb 150 cmnél.

— Dehát, hogy kellene ezen szerelmes lovagnak a te szemeid előtt megjelenni, hogy megnyerje tetszésedet?

— Nem kell, nem szabad neki egyáltalán megjelenni, megbocsájthatatlan merészségnek tartanám, ha valaha eszébe jutna felnyitni sisakrostélyát.

— S mégis mily nagy örömdől van ajándéka felett.

— Az örömlégkevesebbé sem oly nagy, mint a milyen volt a bänkódás, midőn pár év előtt hiába vártam reá. Még hosszú ideig ezen szomorú születésnap után megmaradt a hatása nálam. Eme virágok azt jeletik nekem: hogy még mindig van némi értékem. Midőn elmaradt, azt mondám magamnak: Már nem érsz semmit. Minden férfitől bolondság egy hódolást így évekig folytatni, de egy nőre nézve, ha hirtelen beszüntetve látja, arczulütésként hat ez. Ha én akkor veled kimentem az utcára, miúgy úgy tetszett, mintha azt mondták volna a

hátam megett: nézzétek csak ezt a szegény embert, mily elvirult nőt cipel magával! S az estélyeken, a melyeken résztvettünk, mindenkit, a ki velem foglalkozott, áldozati báránynak tekintettem.

— De hogy gondolhat magáról ilyet egy nő a ki ily kiváló tulajdonságokkal bír, nem is számítva a külső előnyöket.

— Ah, te bizonyára dicsőhimnuszokat akarsz zengeni a lelkiszépségről? Édes lelkem, én persze nem tudom megbírálni, hogy birok-e én evvel. De ha bírok is? A szalonokban ez semmit sem számít, ennek csak otthon van értéke. Kérdezd meg a legelső ismerősödtől, nem szívesebben vezet-e asztalhoz egy szép arczu nőt, mint olyat, a ki a lélek legteljesebb szimmetriáját veheti a mérlegbe, azonban csunya?

— Te sokkal felületesebbeknek gondold a férfiakat, mint a milyenek tényleg. Máskülönből kezdve tartozni ezen ismeretlen iránt. Hiszen egy évre megerősítette önbizalmadat, miután bizonyosságát adta, hogy még nem szűnt meg hatalmad a férfi szívek felett.

— Ne tételezz fel rólam édesem több gyermekeséget, mint a mennyit magam tényleg beismerek. Te tudod, hogy kétféle nők vannak. Egyik része még soká csalja magát és másikat, miután már felfedezte arczán az első ráncokat, mert reggel nem néz addig a tükörbe, míg arczát be nem rizporozta, s ajkát ki nem

pirosította és így lépkednek büszkén és boldogan tovább ellenállhatatlanságuk allűrjeivel egészen vén korukig; A többiek azonban nem szakítanak időt maguknak, hogy folyton csekély álcájukkal gondoljanak, mert azok közben férfijükről s gyermekeikről is gondolkoznak.

— Hála Istennek, hogy te ez utóbbiak közé tartozol, mert te mentve vagy ama hiúságtól.

— Azt hiszed, igazán? Nos igen. De ezek a nők is Éva leányai, ezek is néznek néha lopva a tükörbe s ők — nem bírván a szépségpótló tégelyek áldásaival — felfedezik arczukon az idő nyomait. De azért abban a reményben ringatják magukat, hogy csak az ő tekintetök ily kegyetlen, s hogy mások nem bírnak ily éleslátással. És ez — látod, nagyon megörvendeztet engem, dacára az általad dicsért lelkiszépségemnek s ezért édesem e rózsák küldőjének iszunk ma a sampányiból az egészségére.

A férj csendes mosolygott magában. Ő nagyon jól tudta, hogy neje sokat veszített ifjúkori szépségéből. De azt is tudta, hogy mi ennek az oka: hü kötelességteljesítés a gyermekszobában s feláldozó ápolás nem egy betegágyánál.

És mielőtt ezen a napon irodáját felkereste, beszólt a virágkereskedésbe s kifizette a névtelen virágcsokrot, a mint ezt már több év óta meg szokta tenni.

A színház építése.

Amint közeledik a nagyváradi új színház megnyitásának a határideje, a díszítési munkálatokkal is mind erősebben haladnak.

A színház belseje most már teljes pompájában diszeleg. A nézőtér igazi remeke a díszítő műiparnak. A fehér alapon végzett aranyozás becsületére válik nemcsak a tervezőnek, hanem a készítőjének is. A páholyok közfalainak bevonását most készítik; az erkély és karzat üléseit is most állítják be.

A földszint betonja még nem eléggé száraz; amint jobban megkeményedik, megkezdik itt is a zsölyék és támlásszékek beállítását.

A nézőtérről még hiányzik a nagy csillár, a mely egyik disze lesz a remek színháznak. A csinos villamos lámpa-karokat most erősítik fel a páholyok fölé és a foyer-okba. Még a mellék-helyiségekben is az összes ajtók, ablakok bordó színre vannak festve és fényesítve.

Az egész munkálat sikere első sorban *Krubicza József* művezető-mérnök szakértelmét és gondosságát dicséri.

Amenyire előhaladtak a munkálatokkal a színház belsejében, annál zürzavarosabb képet nyújt a színház környéke.

Ásna, építenek, köveznek.

A színház feljárója még sok dolgot ad. Ennek a két végére jön 4 óriási kandeláber 3—3 lámpával, míg a főbejárat előtt két hatalmas kőszobor fog állani,

Ugy a színház előtt, mint az apácza-utczai részen már megépítették a földbe a falakat, amelyekre olyan kő és vaskerítést alkalmaznak, amilyen a Szent László-szobor körül van.

Ezen belül virággyak, dísznövények lesznek ültetve. Azért ásták itt ki a talajt, hogy termékeny kerti földdel pótolják a kiásott törmelék, a melyben a növényzet megél.

Egy eszmét vetünk fel ez alkalommal, a melyet ajánlunk az építésre felügyelő-bizottság figyelmébe.

A színház elé tervezett köröndbe igen könnyű szerrel lehetne a virágok között egy szökőkutat felállítani. A vízvezeték nyomása oly erős, hogy semmiféle mesterséges készülék nem kellene a víz felhajtásához.

Vizpocsékolásról szó sem lehetne, mert csak bizonyos időben és alkalommal nyitnak meg a szökőkutat, éppen úgy, mint Budapesten az *Andrássy-uton*.

Rendkívül díszitné ez a város legszebb terét s mint szakértőktől értesültünk, nem nagy összegbe, sőt igen kevésbe kerülne.

A színház építésére felügyelő bizottság tegnap délután ülést tartott a színház épület irodájában, *Komlóssy József* tb. főjegyző elnöke alatt.

Legfontosabb tárgya volt az ülésnek annak a megvizsgálása, hogy a feljáró az oszlopok és az ajtók között elég széles-e a kocsiknak.

A bizottság pár kocsit próbául felhajtattott s megállapította, hogy a feljáró teljesen megfelel a kocsik felhajtására; konstatálták azt is, hogy a feljáró a tervnél 15 centiméterrel szélesebb.

A kifogásolt ablakvasalások már elkészültek s azokat a bizottság jónak találta.

Jóváhagyta a bizottság a városi mérnök azon bejelentését, hogy a színház előtt a feljárók végére a tervezett egy-egy lámpás helyett 3—3 karos kandelábereket állítanak. Így 8 lámpással több lesz, de viszont elmaradnak a gázgyár által tervbe vett munkálatok s így költségübblet nem áll elő.

Megállapodtak arra nézve, hogy a díszlet-raktár előtt 12 egyfogatu bérkocsira állomást rendez be a város.

A vízvezetési telepről bevezetendő villamos áram sodronyait a Nagyhidtól Áldás-utczáig részben festett faoszlopokra, részben vasoszlopokra erősítik.

Végül kimondotta a bizottság, hogy tekintettel arra, miszerint a színházat igen sokan akarják megtekinteni s ezzel a munkálatokat akadályozzák, — ezentul csak a művezető-mérnök engedélyével lehet a színház épületébe lépni. Ezt ajánljuk a közönség figyelmébe.

Ünneprontók büntetése hajdan.

Az első magyar király napját, augusztus 20-át már a régi törvények is országos ünnepek között sorozták. De ugyanezek a törvények félszáz más ünnep megtartását is kötelezővé tették. Kötelezővé nem csupán a katolikusokra, hanem válogatás nélkül az ország minden lakosára. Csakugyan a kegyeskedő XVIII. században csaknem minden harmadik napra jutott ünnep, ha számítjuk a vasárnapokat is. Ha pedig valaki nem ünnepelt, a kor szigorú igazságszolgáltatásához képest büntették. A nemes embert pénzbírsággal, — a jobbágyot testi fenyítéssel. Debreczen város levéltárában őriznek egy ilyen rendeletet, amelyet még gróf Pálffy János Pozsonyból bocsátott ki 1733-ban:

„Felséges Császár és Koronás Király kegyelmes Urunk a Vasárnapoknak és az ország törvényeiben megirt ünnepeknek szoros megtartását minden helyeken, akármely ország lakosaitól választás nélkül, senkit ki nem vévén, az ország törvényeinek kívánsága szerint tovább is erősen parancsolja. Az ünneprontók büntetése iránt pedig kegyelmesen rendelte, hogy a Nemesek pénzben, a nemtelenek pedig testekben büntetessenek. Mely büntetéseket magok a vármegyebeli, városokbeli és más törvénytevő tiszték okos ítéletek szerint a tapasztalendő ünneprontókat személyeknek mineműségéhez és vétkeknek mivoltához, jószágoknak vagy egyéb javaiknak mennyiségéhez, életüknek korosságához és egészségeikhez képest büntessék és exekválják. Az illetén büntetéseknél kizsároltatásban pedig ilyen mód tartassék, hogy azok az ünnepek és vasárnapoknak többszöri megrontásában megkettőztessenek; a Nemes személyekre nézve ugyan, kik is pénzben büntetteknek, a kisebb büntetés hat forintnál, a nagyobbak 25 forintnál, a nemtelenekre nézve, kik pálczákkal büntetetteknek, 12 pálczáknál kisebb és ötven pálczáknál nagyobb ne legyen.

A kegyes rendelet ezután megparancsolja, hogy az előjárók az ünnepet megtartani nem akarókat, vagy ünneprontókat a helység plebánosának vagy másnak akármelynek ez iránt teendő panaszára megmásolhatatlanul és megengedetlenségűleg megbüntessék a kirott büntetéssel, a megirt mód szerint. Továbbá az illetén büntetésből bejövendő summa igazán és helyesen beszédetvén, a pápista templomokra fordíttassék, akiknek másként is megirt ünnepeknek megrontásával bosszuság okoztatik. Az ünnepek, melyek Magyarországon akármely ország lakosaitól minden választás nélkül megünnepelők voltak, ezek:

1. Vasárnapok. 2. Ujesztendő napja (jan. 1.) 3. Vizkereszt napja (jan. 6.) 4. Pál fordulása (jan. 25.) 5. Gyertyaszentelő Boldogasszony napja (febr. 2.) 6. Mátyás napja (febr. 24.) 7. József napja (márcz. 19.) 8. Gyümölcsoltó Boldogasszony napja (márcz. 25.) 9. Nagypéntek. 10. A husvét három napok. 11. Albert püspök napja (ápr. 23.) 12. Szent György napja (ápr. 24.) 13. Filip Jakab napja (máj. 1.) 14. Kereszt találása (máj. 3.) 15. Áldozó esütörtök. 16. Pünkös i három napok. 17. Urnapja. 18. Keresztelő Szt. János napja (jul. 27.) 19. Szent László Király napja (jun. 27.) 20. Péter Pál

napja (jun. 29.) 21. Sárlos Boldogasszony napja (jul. 2.) 22. Mária Magdaléna napja (jul. 22.) 23. Jakab apostol napja (jul. 25.) 24. Ur-szineváltozása (aug. 6.) 25. Lőrincz napja (aug. 10.) 26. Nagy Boldogasszony napja (aug. 15.) 27. Szent István Király napja (aug. 20.) 28. Bertalan napja (aug. 24.) 29. Kisasszony napja (szept. 8.) 30. Kereszt felemelése (szept. 14.) 31. Szent Mihály napja (szept. 20.) 32. Máté evangélista napja (szept. 21.) 33. Simon Judás napja (okt. 28.) 34. Mindszente napja (nov. 1.) 35. Imre herceg napja (nov. 5.) 36. Márton püspök napja (nov. 11.) 37. Erzsébet napja (nov. 30.) 40. Boldogasszony fogantatása napja (decz. 8.) 41. Tamás napja (decz. 21.) 42. Karácsony napja (decz. 25.) 42. István vért. napja (decz. 26.) 54. Szent János evang. napja (decz. 27.) 45. Aprószente napja (decz. 28.) 46. Azonkívül minden parókia tartozik megünnepelni a maga pátrónusa és templom szentelésé napját.

Hogy aztán az akkor még tisztán kálvinistáktól lakott Deb. eczen milyen lelkiismerettel és milyen buzgalommal ünnepelte meg ezt az egymást érő sok katolikus ünnepet, könnyű elképzelni.

Állatvédők siralmi.

Időről-időre egy-egy szomorú külsejű és szomorú tartalmu füzetke jelen meg a magyar irodalom széles mezején. Van benne panasz, korholás, szemrehányás, javítás, intelem, tanács, remény és biztatás és mindez nem a szenvedő emberiség, hanem a szenvedő állatvilág javára.

Az állatvédők siralmas nyomtatványai ezek.

Ha egyébről nem, de egyről tanuskodnak a füzetkék, hogy íróknak ha egyebük nincs is, de van rengeteg — idejük. Már pedig az idő állítólag pénz s akkor ezek az urak a nemzetvagyonban tekintélyes szerepet játszanak.

Sajnos, hogy irodalmi és tudományos tekintetben kénytelenek vagyunk tőlük az eredetiség pálmáját megtagadni. Most u. i. egy egész törvényjavaslat-félébe öntött tervezettel lépnek a kegyetlen állatkinzók elé s követelnek az állatok számára egészen a három 8 mintájára készült jogokat. Még megérjük, hogy szoczialista állattüntetések is rendeznek! S ha ezek a követelmények mind teljesülnének, akkor meg talán jobb volna állatnak, mint állatvédőnek lenni!

Kiszedünk az érdekes füzetkéből néhány szebb helyet s párhuzamosan odaállítjuk, mit kellene inkább követelni talán még sürgősebben az emberek számára:

Minden állatnak legyen szellős istállója; ha ezek falai bepiszkolódnak, tisztításukat a hatóság is elrendelheti.

Munkásokat u. n. bakkokban összezsúfolni tilos; az oláh falvak lakói a meszelő és mész használatára hatóságilag kitanítandók.

Az állatokat verni, rugni, böknö, legelés közben szorosan kipányvázni tilos.

A káplár urak kitanítandók, hogy a puszkatus nem püfölsére való.

Kutyát vonó állatként használni tilos.

Hanem talán inkább embert?

Nehéz munkára gyenge beteg, fiatal, fáradt állatot alkalmazni nem szabad.

Hát a nők és gyermekek gyári munkája?

Hideg időben az állatok megfelelő módon óvandók a zord idő ellen. Szállítás közben fiatal borjúk pokróczba göngyölendők, malaczkok tarthatók ritkább zsákban is.

Télen nem szabad tűrni, hogy minden évben egész sereg ember megfagyjon. Egy állatvédelmi füzet nyomtatási költségeiből tíz család kitélelne.

Tilos a verseny-galamb lövészet.

Tilos a bukott és nem bukott minisztereket az

éleztapok állandó cél-
tábláivá tenni.

Harapós állatok szá-
kosárral látandók el.

Az uzorások egymás-
sal együvé zárva ártal-
matlanná teendők.

Tilos az élveboncolás
(vivisectio).

Tilos a primadonnák-
ról rosszaló kritikákat
írni.

Végül odatehették volna, hogy tilos az állat-
védők eme kívánságai fölött — kaczagni is. Az
ilyen vakmerőnek legméltóbb büntetése, hogy nyil-
vánosan kinyomassák a nevét, mint az állatvédők
egyesület dísztagját.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park)
nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél
1-ig és d. u. 3-5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön
d. u. 3-5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

* **Erzsébet királyné emléke.** A magyar nők
Erzsébet királyné emlékére szép ércemléket
állítottak a bécsi kapuczinusok sirboltjában, a
boldogult Nagycsászony nyugvó helyén. Ezt az
emléket ma, szombaton, aug. 25-én délelőtt 10
órákor szentelik be. A beszterlést *Vaszary*
Kolos hercegprimás akarta végezni, azonban
gyengélkedése következtében nem utazhat fel
Bécsbe. A hercegprimás képviselőjében dr.
Kohl Medárd pápai prelátus, esztergomi kano-
nok Budapestről Bécsbe utazott. A harmincz-
tagu hölgybizottság emőkei *Emich* Gusztávné
vezetésével utazott Bécsbe, hogy az ünnepségen
részt vegyen. A kereskedelmi miniszter a bécsi
ünnepségre utazó harmincz tagu hölgybizottság
használatára két szalonkocsit bocsátott rendel-
kezésre.

* **József kir. herceg szemleutja.** *József*
kir. herceg Alcsuthról, hol családjával időzött,
tegnap Budapestre érkezett, a honnan tovább
folytatja szemleutját a tiszántúli honvéd-ezre-
deknél.

* **Laktanyát cseréltek a huszárok.** Állandó
rettegésben tartotta a környék lakosságát a
Sztaroveczky-utcai u. n. Fűzeséri szükség-
laktanya istállója, a melyben korábban a tüzér-
ség, ujabban pedig az 1. huszárezred pótker-
ete volt elhelyezve. Az istálló, a mely valóság-
os tüzfészek volt, pár héttel ezelőtt leégett.
A biztosító-társaság olyan csekély összeget fi-
zetett a városnak, hogy abból nem lehet az
istállót felépíteni s a katonaság által fizetett
bérösszeg sem áll arányban a tetemes fentar-
tási költséggel, miért is megkereste a város a
katonai parancsnokságot, hogy hajlandó-e a
bérletről lemondani. A temesvári hadtestpa-
rancsnokság kedvező választ adott a városnak.
Ki vonul a laktanyából, annál is inkább, mert
a pótkeret megfelelő elhelyezést talált a nem-
zeti-híd közelében levő régi huszár laktanya-
ban. Így nem lesz Sztaroveczky-utcán katonai
laktanya.

* **A legtöbb adót fizetők névjegyzéke.**
Nagyvárad város jövő évi legtöbb adót fizetői-
nek névjegyzékét, mint már említettük, össze-
állította a városi adóhivatal. Ebben még nin-
csen kétszeresen számítva azok adója, akiknek
erre a törvény jogot ad, hanem az adó két-
szeres számítása végett jelentkezni kell. Erre
nézve a város polgármesteri hivatala a követ-
kező hirdetményt bocsátotta ki: Nagyvárad vá-
ros legtöbb adót fizetők névjegyzéke összeállit-

tatván, az 1886. évi XXI. t.-cz. 25. §-a értel-
mében a f. é. augusztus hó 23-tól kezdve 8
napon át, vagyis augusztus hó 31-ig bezárólag
az iroda-igazgató hivatalos helyiségében köz-
szemlére kitétetik és erről érdekeltek oly fel-
hívással értesítetnek, hogy az ellen, esetleges
felszólalásaikat f. é. szeptember hó 3. és 4.
napjain, mindenkor délelőtt 9 órától, déli 12
óráig a városház tanácstermében üléselő iga-
zoló választmány előtt szóval, vagy írásban
megtehetik. — Figyelmeztetettek azok is, a kik
a fent hivatolt törvény 26. §-ának kedvezm-
nyét (adójuk kétszer számítását) igénybe akar-
ják venni, hogy az ülések tartama alatt, az
igazoló választmány előtt akár szóval, akár
írásban, jogosultságukat minden évben igazolni
tartoznak; mivel ellenkező esetben az adó két-
szeres számításának kedvezményétől elesnek.
Nagyvárad város tanácsának 1900. évi augusz-
tus hó 21. napján tartott üléséből, polgármes-
ter helyett: *Komlóssy* József s. k., tb. főjegyző.

* **Elgázolta a vonat.** *Csanadán* György
jómódu aradi gazda feleségével együtt kocsin
Arad felé tartottak és a Rózer-féle dűlőben ép
akkor értek a sinekhez, mikor a boros-sebesi
vasut sebes robogással arrafelé jött. A moz-
donyvezető fűtlyentelt, mire a kocsiban ülők
meghúzták a gyeplőt. A mozdony-vezető azt
hitte, hogy megfogják állani, de ellenkezőleg
történt. A kocsin neki hajtott a sineknek, de
oly szerencsétlenül, hogy a gőzmozdony kere-
kei alá került. A kocsiban ülő *Csanadán*
György gazda oly súlyos sérüléseket szenvedett,
hogy pár percz mulva meghalt, felesége pe-
dig, a kinek a vonat mind a két lábát eltörte és
a ki belső sérüléseket is szenvedett, másnap
belehalt sebeibe.

* **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi
m. kir. miniszter *Papp* Gusztáv mezőtelegi és
Kovács Sándor esküllői elemi-iskolai tanítókat
kölesönösen áthelyezte.

* **Óriási tüzvész.** Borzasztó nagy tüzvész
pusztit Oroszországban a Don folyó fölötti nafta-
talin telepen. Ismeretlen okból a telep kigyul-
ladt, s a tűz oly nagymérvű, hogy két nagy
gyár már hamuvá égett, a vaspálya és több
hajó pedig folyton ég és a tűz folyton terjed.
A tűz okozta kár mérhetetlenül nagy.

* **Az elaggott iparosok érdekében.** Az
átvonuló katonai beszállások alkalmával a szál-
lás-czédulákat igen sokan az elaggott iparosok
javára sziveskedtek felajánlani. A mostani be-
szállásolások után járó katonai-czédulákat, ed-
digi szives jóakaróinktól kérem a Menház ré-
szére ajándékozni, hol már eddig is 9 munka-
képtelen, agg iparos részesül azon jótétemé-
nyekben, melyekben a nagyrészt közönség ed-
digi szives jóakarataiból kifolyólag számtalan-
szor osztozott. A czédulákat az ipartestületi
irodába kérem beküldeni. Az ipartestület jóté-
konysági bizottsága nevében, maradtam tiszte-
lettel: *Bertsey* György, elnök.

* **Megtámadott csendőr.** Véres esetnek
voltak szemtanui Détért község lakosai a mult
napokban. Kónya István csendőr az ünnepekre
hazament Détére. Szabadságideje alatt néhány
barátjával elment a korcsmába is, hol egy na-
pon találkozott Német János szolgálégényvel,
a ki arról a vidékről került a Felvidékre, hol
Kónya mint csendőr van állomáson s annak
idején több ízben okot szolgáltatott arra, hogy
a csendőrség pártfogásába vegye. Ezért aztán
Német esküdt ellensége lett a csendőröknek és
a csendőrségi intézménynek. Német, a mint a
csendőrt fölismerte, néhány jó barátját össze-
szedte a faluból és azokkal bement a korcs-
mába s Kónyáék asztala közelében foglaltak
helyet s inni kezdtek. Később azután Német
elkezdte a csendőrt szidalmazni mikor pedig a
csendőr ezért rendreutasította, széket kapott fel
és azzal a csendőrré akart sujtani. Erre aztán
a két asztaltársaság talpra ugrott és székeket
ragadva rohantak egymásnak az emberek, mi-

közben Német mindenáron a csendőrhöz akart
férközni, a mi a dulakodó embereken keresztül
nagy nehezen sikerült is neki. Kónya csendőr
észrevette, hogy Német reá tör, kirántotta a
kardját s azzal egy csapásra kettéhasította
Német fejét. A megsérült ember nyomban össze-
szeeesett s pár percz mulva meghalt. A vér lát-
tára a többi verekedő szétfutott, csupán a
csendőr maradt ott a hulla mellett mindaddig,
míg azt el nem szállították, azután pedig je-
lentkezett a csendőrőrsön, honnan jelentést tet-
tek a hadbírósnak.

* **Elszámolás.** A Kath. Legényegylet fényes
zászlószentelési ünnepének sikerét nagyban elő-
mozdította az a szives készség, mely közel s
távolban megnyilatkozott az egylet anyagi tá-
mogatásában. Az ünnep költségeinek fedezésé-
hez adományaikkal járultak *Nagyváradról* a
következők, mely adományokat az egylet a
legnagyobb köszönettel nyugtáz.

Máthé István 5 kor., Krista János 10 kor.
Weberné 10 kor., Gazdag György 6 kor., Kerekes
Ferencz 4 kor., Reis András 2 kor., Láposy La-
jos 2 kor., Béres István 10 kor., Tóth István 2
kor., Zboray Gyula 5 kor., Gaál Szabó István 2
kor., Bodnár János 6 kor., Vajnovszky István 4
kor., Galló József 1 kor., Smuczler János 3 kor.,
Ttahaarovszky József 3 kor., Faragó János 2 kor.,
Papp János 1 kor., Czika János 80 fill., Parasesák
István 2 kor., Boja Viktor 5 kor., Csordacsics
Ferencz 4 kor., Victoris Antal 1 kor., Kolbay Zol-
tán 3 kor., Voszka Ferencz 5 kor., Oppenhauer
József 3 kor., Balázs Aodrás 3 kor., Virth János
3 kor., Heiszer Ferencz 4 kor., Bartha József 4
kor., Bauer Nándor 6 kor., Balog István 2 kor.,
Suszter Ambrus 4 kor., Zimányi András 4 kor.,
Schmidt Antal 6 kor., Gaál Imre 5 kor., Gaál
Antal 5 kor., Zimmer József 4 kor., Czina János
1 kor. 60 fill., Dobay Sándor 1 kor., Mayer Ödön
2 kor., Mayer Lajos 2 kor., Szabó Bertalan 2
kor., Murányi János 3 kor., Orosz János 3 kor.,
Nemes Lajos 4 kor., Hegedüs István 2 korona,
Hegedüs Pál 2 kor., Kepes Lajos 1 kor. 40 fill.,
Pataky József 3 kor., Dull István 1 kor., Gáthi
Endre 10 kor., Melán Ödön 2 kor., Dudás Kálmán
3 kor., Mokus Sándor 5 kor., Mezey János 5 kor.,
Papp János 3 kor., Batory József 1 kor., Gábor
János 6 korona.

(Folytatjuk).

* **Szerencsétlenség a vasuton.** Köln mel-
lett a nyílt pályán nagy szerencsétlenség történt.
A Kinába indult német csapatnak két katonája
leesett a vonatról. Az egyik rögtön meghalt, a
másik pedig eszméletlenül maradt a sínpáron,
a hol később a berlini gyorsvonat elgázolta.

* **Robbanás egy gyárban.** Szerdán reggel
egy oxigén-gyárban nagy robbanás történt, mely-
nek két áldozata van. Az egyik munkás már
meghalt, a másik pedig életveszélyesen meg-
sebesült s most a halállal vívódik. Egy aczéltartó
robbant fel s a szétrepülő darabok a egyik
munkás fejét sértették meg, míg a másik mel-
lén sérült meg.

* **Rejtély.** A promontori-uti rendőr-őrszo-
bában többen panaszták, hogy a Fehérvári-ut
41. számú üres telken, a farakások között csa-
vargók tanyáznak, a kik a személybiztonságot
veszélyeztetik. Az éjjel két rendőrből álló őrjá-
rat czirkált a telken, hogy megfigyelje a csa-
vargókat. Kutatás közben, az egyik farakás tete-
jén félig levélközve egy emberre bukkantak, a
ki mély álomba volt merülve. A rendőrök fel-
rázták és egyikük felszólította:

— Jöjjön le a farakásról.

— Adjanak egy szál gyujtót — volt a vá-
lasz, — hogy a kenyeremet megkeressem.

A rendőr elővette gyufatartóját és felnyuj-
totta az idegen embernek.

A következő pillanatban hatalmas lövés
dördült el. A rendőrök azt hitték, hogy a fa-
rakáson lévő ember rájuk lőtt, előkapták forgó-
pisztolyaikat s hogy megfélemlítsék, a levegőbe
lőttek. Néma csönd állott be ezután. S miután
a rendőrök többszöri felszólításra választ nem

kaptak, egyikük felmászott a farakás tetejére s a meggyújtott gyufa világánál látta, hogy a farakás tetején holtan elterülve fekszik az előbb még élő ember. Kezében revolvert szorongatott, halántékából pedig erősen patakzott a vér. Az esetről nyomban jelentést tettek a főkapitányságnak, a honnan az ügyeletes tisztviselő a helyszínére sietett. Miután az öngyilkos zsebében semmiféle irást nem találtak, a mely ki-létéről felvilágosítást adna, a holttestet beszálították a törvényszéki bonczterembe. Az öngyilkos külseje és ruházata után ítélve az uri osztályhoz tartozhatott. 50 év körüli lehet, haja gesztenyeszin, bajusza vörhenyes, szakála összes, ruházata: elegáns szabású kékes szürke kabát, barna kockás nadrág és sárga félczipőből áll. Úgy látszik, hogy az öngyilkosnak oka volt rá, hogy élve ne kerüljön a rendőrség kezébe. A főkapitányság erőlyes nyomozást indított, hogy a rejtélyt megfejtse.

* **Műkedvelő tanulók.** Néhány nagyvárad középiskolai tanuló műkedvelői előadásra készül, a melyet augusztus hó 31-én tartanak meg Zöldfa-utcán, az Iparkávéház volt helyiségében. Szigligeti Edének »Liliomfi« című ügyes vigjátékát fogják előadni. A tiszta jövedelmet az Erzsébet-leányárvaháznak adják.

* **Szerencsétlenség a vasfürdőben.** Titokzatos dologról beszélnek az egész városban. Tegnap este 6 óra tájban **Krissán** János magánzó elment a vasfürdőbe és kádat kért. A fürdő személyzetének nagyon feltűnt, hogy már 7 óra tájban sötét volt és a vendég gyertyát nem kért. A tulajdonos megzörgette az ajtót; azonban onnan feleletet nem kapott, mire rosszat sejtve, az ajtót felfeszítette. Meglepetve látta, hogy **Krissán** alsó ruhában a földön eszméletlenül vonaglik és nagyon hány. Rögtön a rendőrségen jelentést tett, s az elősietett segítség rögtön beszállította a Biharmegyei köz-kórházba, ahol gondos ápolás alá vették. Patakgy rendőrfogalmazó ki akarta hallgatni, azonban nem lehetett, mert még mindig eszméletlenül fekszik. A titokzatos rosszulást okát nem tudják, az ismerősei azonban azt suttoják, hogy megmérgezte magát.

* **Leégett falu.** Borzasztó szerencsétlenséget okozott Néke bodroglózi községben néhány gyerek vigyázatlansága. A gyerekek gyufával játszottak s a játéknak az lett a vége, hogy tűz ütött ki és a falu kétharmad része leégett. Az óriási szélvészben lehetetlen volt a tüzet eloltani s a falu része csak úgy menekült meg a veszedelemtől, hogy a fűtczán végig vonuló nagy akáczfásor tartotta fenn a tűz tovaterjedését. A kár sok ezer forintba rug.

* **Japán vendég Magyarországon.** Dr. Fhiga T. japán császári főerdőtanácsos Tokióból Budapestre érkezett, hogy erdőgazdasági és erdészeti szakoktatási viszonyainkkal megismerkedjék. Jelenleg a földművelésügyi miniszterium erdészeti főosztályában az erdészeti adminisztrációt tanulmányozza, melynek végzetével a beszercebányai erdőgazgatóság kerületében az erdőgazdasági viszonyokat, Selmezbányán pedig az erdészeti akadémia szerveztét és az erdészeti szakoktatást fogja tanulmány tárgyává tenni. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter kalauzul egy erdészt rendelt mellé.

* **Halálos elgázolás.** Budapesten a Soroksári-utóban ma reggel a vigyázatlan hajtásnak lett áldozata egy ártatlan kis gyermek, a négy éves Sonnenschein Lajos, egy soroksári-utcai kereskedő fia. A kis gyermek az utcán játszadozott, miközben egy gyorsan vágató kocsikerekei alá került. A szegény kis fiu holtan maradt a kövezeten. A vigyázatlan kocsis állítólag Lencse Mihály fuvaros szolgálatában áll. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

* **Az ipartestület köszönete.** Nagyvárad város tudvalevőleg 800 koronát szavazott meg két helybeli iparos részére, hogy abból a párisi kiállítást meglátogassák és szaktanulmányukat bővítsék. A két ösztöndíjas iparos, **Kovács Kálmán** műasztalos és **Lévai Márton** könyvkötő már visszatértek Párisból. A nagyvárad ipartestület most hálás köszönetet mond a városnak az ösztöndíjért.

* **Az anarchisták ellen.** Az Agenzia Italiana, mely az olasz külügyminiszterium félhivatalos organuma, azt írja, hogy Eulenburg herceg bécsi nagykövet előterjesztést tett a kormányának, melyben a következő módszert ajánlja az anarchizmus megfékezésére:

1. Mindazokban a szerződéseken, melyek a bűnösök kiadására vonatkoznak, mondasék ki, hogy a merényletek, akár sikerülnek, akár nem, ne tekintessenek politikai, hanem közönséges bűncselekménynek.

2. Ugyanígy minősítsenek az összeesküvések is, még ha politikai színezetük van is. Ilyenformán a pattersoni és londoni anarchistákat kiszolgáltatók országoknak.

3. Mindazok az országok, amelyek ezeket a föltételeket nem fogadják el, zárassanak ki a szerződéses viszonyból.

Az Agenzia Italiana ehhez a tervhez azt a megjegyzést fűzi, hogy a német császár helyesléssel fogadta Eulenburg herceg eszméjét, Hohenlohe herceg birodalmi kancellár azonban ellenzi és ez volt az oka a kancellár lemondásáról elterjedt hírenek.

* **A karlsbadi hőforrás romlása.** Karlsbadban, a híres Sprudel közelében egy cseh bankcéz most valami palotát épített, de már eddig is olyan kárt okozott ezzel, hogy a karlsbadiak aligha lesznek elismeréssel a bank iránt. Az építőmunkások ugyanis elkövették azt a hibát, hogy az alapozási munkálatoknál ártották a hőforrás boltozatát, úgy, hogy a víz nyomban előntötte az egész fundamentumot. Ezen a bajon ugyan hamarosan segítettek, nagyszámu czeementzakkal rekesztve el a vizet az épülettől, de a forrás egy része azóta mégis más felé folyik mint azelőtt és ennek következtében a Sprudel sugara immár alig szökik egy méter magasra is. Egy további következménye az építők ügyetlenségének, hogy el kellett zárni a Tepelbach-kutat is, mely egyike volt Karlsbad legszebb látványosságainak és amelynek most nincs elég vize.

* **Nem hosszabbítják meg a párisi kiállítást.** A Temps fel van hatalmazva annak kijelentésére, hogy a világkiállításnak a november 15-iki törvényes határidőn túl való meghosszabbításáról szó sincs. A kiállítási épületek meg is rongálódnának a hidegebb időszakban.

* **Három falu legénye.** Halálos végű verekedést rendeztek Borsi, Csörgős és Letenye községek legényei, kik együtt dolgoztak a letenyei vasutvonalon. A három falu legénye már régóta agyarkodott egymásra s csak alkalomra vártak, hogy a boszujokat kitöltsék egymáson. E napokban történt, hogy a legények a napi munka befejezte után betértek a »Nyul« korcsmába, mely Borsi község közelében fekszik. A letenyei és a csörgői legények már egy kissé ittas állapotban voltak, a mikor odaértek a borsi legények is, kik azzal köszöntöttek be a korcsmába, hogy:

— Mit isztok tótok?

Ez aztán olaj volt a tüzre. A letenyei és csörgői legények megrohanták a borsi magyar legényeket és székekkel, botokkal felfegyverkezve tülegették őket. Így akarták a borsi legényeket elűzni a korcsmából. Ezek azonban a támadásra kést rántottak elő és azzal védekeztek, még pedig oly sikeresen, hogy mintegy tízpercnyi véres tusa után a tót legények közül hárman: Kanyó András, Postrobnik Mihály és Csunyi József halva maradtak a csataterén. Mind a háromnak a mellét járta keresztül a gyilkos

szerszám. De a borsi legények sem mehetek el épbőrrel. mert néhányukat annyira összeverték, hogy felgyógyulásukhoz alig van remény. A csendőrség és a vizsgálóbíró a helyszínére érkeztek és a verekedők közül több embert tartóztattak.

* **Gyilkos testvérek.** Borzasztó gyilkosság történt f. hó 20-án Kápolnáson. Két testvér támadta meg a harmadikat s addig verték, míg az bele nem halt az ütésekre. Popov Pántó kápolnási lakos állandó czivakodásban élt két felnőtt fiával Juonnal és Illiával. A czivakodásnak aztán az lett a vége, hogy az öreg a két fiunak kiadta az utat, néhány hold földet bocsátott rendelkezésükre, maga pedig a harmadik fiánál, Györgynél huzódott meg s vagyonának a kezelését is erre bízta. A két czivakodó testvér apjuk eljárását György rábeszélésének tulajdonították, miért is bosszút esküdtek elene, annál is inkább, mert attól tartottak, hogy apjuk vagyonát később egészen György testvérük keríti magának. E hó 20-án a két testvér kint kaszált a réten a mikor odaért György is. A két testvér a kedvező alkalmat felhasználta, belekötöttek testvérükbe s a szóváltást csakhamar tettegesség követte. Az elvetemült emberek kaszával összedarabolták testvérüket s aztán a holttestet bedobták a Marosba. A meggyilkolt Györgynek a lovai késő este értek haza a házhoz gazdájuk nélkül. Az öreg Popopor rögtön sejtette a veszedelmet és jelentést tett a csendőrségnél, mely a két testvért elfogta. Hosszas faggatás után a gyilkosok beismerték borzasztó tettüket s megmutatták a helyet is, hol testvérüket a vízbe dobták. Tegnap reggel sikerült az összedarabolt hullát kifogni a vízből. A tetteseket beszállították a járásbírószág börtönébe.

Kinai háboru.

A háboru mai állásáról a következő **táv-irataink** szólnak:

A kínai harcztér.

London, aug. 24 (Saj. tud. távir.) Egy Sanghaiból érkezett távirat a Standardnak jelenti, hogy az ellenség Dél-Nyugaton két nagy táborát állított fel. Az európai csapatok a lovassággal együtt indulásra parancsoltattak. E napokban nagy ütközetet várnak. A Pekinggel összekötő vonal állapota kielégítetlen, mivel a rendelkezésére álló haderő, mely azt fenntartja, elégtelen.

A kucsunyi alkirály ítélete.

London, aug. 24. (Saját tud. táv.) A legújabb értesítés szerint a kucsunyi alkirály harmincz előkelő idegenbarát kínai tisztviselőt és magánembert **lefejeztetett.**

Az anyacsászárné és Tuan herceg foglyok.

Berlin, aug. 24. (Saj. tud. távirata.) Egy megbízható távirati jelentés szerint a japán katonák az **anyacsászárnét és Tuan herceget elfogták.**

A császár Pekingben van.

London, aug. 24. (Saját tud. távir.) Kinából érkezett jeientés szerint a császár nem kísérté el az özvegy császárnét, hanem **a szövetséges csapatok védelme alatt Pekingben maradt.**

Ketteler haláláról.

Berlin, aug. 24. (Saját tud. táv.) A *Berliner Localanzeiger* Sanghaiban időző tudósítója a pekingi eseményekről szólva azt írja, hogy *Ketteler* berlini követet felsőbb parancsra a *kinai katonák gyilkolták meg*. Mikor a követ az utcán haladt, az elrejtett kínai csendőrök lövöldözni kezdtek rá s egy gyilkos golyó a nyakába fúródott, mely a halálát okozta. A holtteste eltűnt, most azonban egy kínai elárulta, hogy egy kínai sirjába hantolták. Szombaton a keresztény szerzetesek szerint fogják eltemetni.

IRODALOM.**A Magyar Biztosítási Évkönyv III.**

Évfolyama lesz az őszi könyvpiacnak az első legnagyobb műve, mely az összes magyar, osztrák és külföldi intézetek alapításának és fejlődésének történetét foglalja magában s e mellett ismerteti az intézetek üzleti forgalmát vagyoni állapotát, az igazgatóságának, a tisztikarnak és a vidéki szervezetnek pontos hivatalos névsorát. A 400 oldalra terjedő diszesen aranyozott angol vászonkötésű közgazdasági munka segédkönyve lesz minden embernek, még a laikusnak is.

A Biztosítási Évkönyv első részében tudományos és figyelemre méltó szakközlemények is vannak Bein Károlytól, Havass Miklóstól, Milhoffer Sándortól, ormody Ormody Vilmostól, Dr. Stiller Mórtól, Poór S.-tól és Török Jenő Endrétől. A szakirodalomban egyedül álló munkát a *Biztosítási és Közgazdasági Lapok* szerkesztősége adja ki, s az előfizetés ára 4 korona, mely előre a fenti lapokhoz *Budapest*, VII., Vörösmarty-utca 14-ik szám alá küldendő.

Gazdaság- és kertészettan fiuk számára. (Elemi népiskola V—VI. osztálya.) Irta Mócsy László tanítóképző tanár. Budapest, 1900. 8-adrét, 67 lap. Kiadja a Szent István-Társulat. Ára kötve 40 fillér.

Gyász-szertartás. Temetési könyv. Egyházi: jóváhagyott kútfők után összeállította kocsis Mayer Gyula. Ily címen jelent meg a Szent Gellért kath. műintézet könyvkiadóhivatalában (Budapest. VIII., Práter-utca 44.) egy hézagpótló, két kötetes munka, mely egy a róm. kath. kántoroknak és kántorjelölteknek, mint a lelkészeknek igen hasznos kézikönyv. Az I. kötet tartalma: Temetési szertartások a háznál és a sírnál, gyászénekek. Ára 2 korona 50 fillér, II. kötet: Halotti bucsuztatók. Ára 3 korona. A két kötet együtt 4 kor. 40 fillér. Az összeg előzetes beküldése után a szállítást bérmentesen eszközli a kiadóhivatal.

Igazságszolgáltatás.

Athelyezett aljegyzők. A magyar kir. igazságügyminiszter *Misley* Kálmán nagyváradai és *Themeitner* Gyula gyulai kir. törvényszéki aljegyzőket kölcsönösen áthelyezte.

A kinek két felesége van.

Szekecsán Gábornak nem jutott ki anyja, mint a gazdagabb sorsuaknak s Oláh-Gyepesiben, az ő szülőfalvacskájában sehogy sem tudott megélni.

Nagyon rossz sora volt a szegény legénynek, mert se kenyér se kereset nem volt s majd éhen halt. Utolsó elhatározása az volt,

hogy ott hagyja a kis otthonát s nyakába veszi a világot, majd megél ő két keze után.

Utközben betért az aradmegyei Pótlaka községbe, a hol szolgálatba állott, s annyira megjavult a sorsa, hogy még 1893-ban szive választottját, *Tilban* Szavétát, egy odavaló gazda leányát feleségül vette.

Azonban a házassága nagyon szerencsétlen lett, mert a fiatal menyecske már a negyedik nap reggelén ismeretlen okból elzavarta magát. Ujra elhagyatottnak érezte magát s nagy szegényen volt rá nézve a dolog. Eltökéltte magát, hogy elmegy messze-messze, a hol hírét sem hallják . . .

Azonban még sem tudott oly távolra menni, a mint azt ő gondolta és Elek községben letelepedett, a hol teljes három évet töltött. Ekkor már kíváncsi volt kis hazájára, mert a szive nagyon huzta őt a szülőfalujába.

Egy napon összeszedte holmiját és utnak kerekedett. Ujra otthon érezte magát, a hol megtakarított keresményéből éldegélt. Már el is felejtette a pótlakai feleségét, a kire annyira neheztelt, ki oly csufúságot tett vele.

Egy ideig eljárógatott *Dumák* házába, a hol a szép *Szavéta* megtetszett neki. A viszony annyira fejlődött, hogy a szegény *Szekecsán* megelégedezett mindennél, a mi a multban történt és a leány kezét megkérte.

Nemsokára lakodalom lett a háználs 1897. évi július 6-án esküdt meg arájával, a ki nem tudta, hogy jegyese amolyan szalmaözvegy. Boldogan éltek sokáig, a mikor egy hivatalos bíléta megzavarta boldogságukat.

Az első felesége megtudta, hogy újból megházasodott a nélkül, hogy házasságukat bíróság felbontották volna és feljelentette.

A kettős házasság büntetvével vádolt *Szekecsán* tegnap ült a vádlottak padján a nagyvárad kir. törvényszék tanácsstermében.

Mentegetődzött erősen, mert hiszen a felesége kergette el, ő szerette őt . . .

Mikor az elnök kérdezte, hogy miért nem mondta meg az új feleségének, hogy ő házas, a következőket mondotta:

— Tekintetes törvény uraim, hiszen én nem tudtam, hogy ez bűn. Az első feleségemmel a pap előtt esküdtem s azt mára a törvény eltörülte. Így azt hittem, hogy házasságunk érvénytelen s azért léptem új házasságra.

A kir. törvényszék, tekintetbe véve az enyhítő körülményeket s mivel a második felesége sem haragszik rá, dr. *Móré* törvényszéki bíró elnöklelte alatt *tizennégy napi* fogházra ítélte a vádlottat.

Az ítélet ellen úgy az ügyész, mint a vádlott felebbezett.

A bosszuálló legény. *Boros* Biri György gyantái lakos egy este künn volt az udvaron, a mikor észrevette, hogy valaki követ hajigál az udvarába. Kiment az utcára, s akkor észrevette, hogy a tettes *Biró* Péter legény, a kit feldühödvé egy követ fejbe dobott. *Biró* sem lett rest, s utána szaladva megfogta, a földre teperte és sokáig dulakodtak, a mikor *Boros* kiszabadult és házába iparkodott. Ekkor *Biró* egy felkapott követ úgy megdobta, hogy a szerencsétlen *Boros* karját eltörte és sokáig béna volt. Ma mindakettő a vádlottak padján ültek s a nagyvárad kir. törvényszék *Boros* Biri Györgyöt felfüggette, *Biró* Pétert elleuben *három hónapi fogházra* ítélte.

A nagyvárad kir. tábla elintéztett ügyei.

Előadó: *Czevek Kálmán*.

1131 *Ulmann* Izidor — *Veinfeld* Sándor és neje — rendelet.

1135 *Aradi* I. *Takarékpenztár* — *Szucs* Juon örökösei — megváltoztatva.

1173 *Bottó* Ferencz — *Blumbás* Sloaréne — helybenhagyva.

1246 *Laszki* Borbála — *Gottlieb* Vilmos — megváltoztatva.

1256 *Özv.* *Murezsán* Balázsné — *Losse* Pál — helybenhagyva.

1275 *Diósi* Bernát — *Balogh* János — helybenhagyva.

2179 *Steiner* József önkéntes árverési ügye — feloldva.

2290 *Arad* m. gyám. ptr. — *Steiner* József — helybenhagyva.

2296 *Délmagyarországi* Bank — *Györi* Márton — rendelet.

2335 *Aradm. közönsége* és társa — *Schönberger* Mihály — részben megváltoztatva.

Előadó: *Poynár Dénes*.

2172 *Aron* Juon közokirathamítás — helybenhagyva.

2173 *Juga* Péter testi sértés — helybenhagyva.

2227 *Deák* Ferencz és társa testi sértés — helybenhagyva.

2931 *Fodor* József lopás — helybenhagyva.

2663 *ifj. Szabó* József testi sértés — helybenhagyva.

REGÉNY-CSARNOK.**Balny város titka.**

Regény.

Franziából fordította: K-ő.

27.

V.

A mit ilyenkor mondani szokás: gondolkodási időt kért, hogy önnel tanácskozhassék. Határozott választ nem adott.

Mikor *Ledoux* haza érkezett, egészen megváltozott. Máskor komor arczáról a redők elsimultak, élénknek, csaknem vidámnak látszott. Ebéd alatt sokat és élénken társalgott; mindezt a fiatalok kedvező jelnek tartották.

Ebéd után átmentek a társalgóba, *Lucie* atyja kívánságára zongorázott, nyolcz óraker végre a közjegyző fölkel.

— Kedves leányom, mi *Jakab*bal még beszélgetünk téged is érdeklő dolgokról, hebet azonban, hogy ez egy kicsit sokáig fog tartani, azért legjobban teszed, ha lefekszel.

Gyöngéden megölelte leányát s az iroda felé távozott. *Jakab* kissé hátramaradt.

— Jó éjt kedves *Lucie*, monda, s azután még valamit sugva a leány fülébe, gyorsan követte a jegyzőt.

Az irodába érkezve *Lodoux* gyertyát gyújtott.

— Üljön le *Jakab*, foglaljon helyet és beszéljessünk. — Sokat gondolkoztam kedves barátom az ön kérésén és megvallom, én rám nézve kettős boldogság volna ha önnek adhatnám *Lucie*t, először mert ön tudom, hogy jó férje volna, másodsor mert még szorosabbra fűzné az ön atyja és köztem fennálló barátságát. Mindazonáltal ez lehetetlen.

— Hogyan, miért?

— Igen, kedves *Jakab*, lehetetlen. Első sorban bizonyos-e ön leányom iránti vonzalmáról? Lehet, hogy a mit ön tartós mély szerelemnek gondol, nem más mint egy mulékony szeszély. Két hónapig együtt volt leányommal; szépsége, kedvessége elragadta: ezt értem, de higgye el, ettől még távol áll a szerelem.

— Csalódik uram, én *Lucie*t az egész világon a legjobban szeretem.

— Oh, én elhiszem, hogy ön jóhiszeműleg komolyan beszélt, de mégis csalódhatik.

— Gondolhatja-e uram, hogy ha effélő nem volnék teljesen bizonyos, elég könnyelmű volnék ide jönni és megkérni leánya kezét? Gondolhatja-e, hogy mielőtt erre a lépésre szántam volna megamat, hosszasan nem gondolkodtam volna szívem állapota felett?

— Mondtam már kedves *Jakab*, ez a házasság lehetetlen.

— Dehát miért?

— Több okból. Először is sohasem egyezném bele, hogy leányom elváljon tőlem.

— Nincs itt szó elválásról, Amerika nincs olyan messze, hogy onnan minden évben vissza ne lehetne jönni . . .

— Elhatározásom szilárd: a míg én élek, ezen házasságba bele nem egyezhetem.

— És ez az egyetlen ok?

— Ez a legfőbb.

Dubreuil gondolkozott pár percig.

— Hát ha Franciaországban telepedném meg, ha eladnám birtokaimat Amerikában.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A király köszönete.

Bécs, aug. 24. (Saját tud. távirata.)
A „Wiener Zeitung” ő Felségének Körber miniszterelnökhöz intézett átiratát közli, a mely köszönetet mond a lakosságnak azokért a szerencsekívánatokért, a melyekben ő Felségét 70-ik születésnapján részesítette.

Kohl Medárd püspök.

Bécs, aug. 24. (Saját tud. távirata.)
A pápai nunciatura házikápolnájában ma délelőtt végezték a processzus informatívus szertartását Kohl Medárd dr., a hercegprimás volt titkárával, esztergomi fölszentelt püspökké való ki nevezése alkalmából.

A király utja.

Bécs, aug. 24. (Saját tud. távirata.)
A legújabb program szerint királyunk Ischlből szeptember hó 2-án Bécsbe érkezik és részt vesz az Erzsébet királynő emlékére rendezendő gyászünnepélyen. Szeptember 19-én Jaslóba megy hadgyakorlatokra, a honnan október elején tér vissza.

Erzsébet királyné emléke.

Budapest, aug. 24. (Saját tud. táv.)
A bécsi „Erzsébet-emléke” leleplezésére nagyon sok előkelő hölgy ma Bécsbe utazott.

A sah látogatása.

Bécs, aug. 24. (Saját tud. távirata.)
A legújabb hír szerint a perzsa sah királyunk látogatására szeptember 17-én Bécsbe érkezik, a hol a Hofburgba száll. A bécsiek nagy ünnepélyllyel fogadják a keleti fejedelmet, melyre az előkészületek már folynak. Bécsből egyenesen Budapestre utazik, a hol a budai várpalotában királyunk vendége lesz.

Milán király ki akar békülni.

Budapest, aug. 24. (Saját tud. táv.)
A beavatott körökből kiszivárgott hírszerint Barlovac budapesti főkonzul azért utazott Belgrádba, hogy Sándor királyt Milánnal kibékítse.

Protestánsok mozgalmá.

Madrid, au . 24. (Saját tud. távir.)
A kormány megtiltotta, hogy Saragossába protestáns gyűlést hívjanak össze, mert a törvények a nem katolikus hiveknek csak a magánkultusz gyakorlását engedik meg.

Transzvál pusztulása.

London, aug. 24. (Saját tud. távir.)
A hivatalosan közzétett levelek között van az afrikander párt elnökének 1898. márczius 11-én Steyn elnökhöz intézett levele is, a mely azt mondja, hogy Transzválban az állapotok tarthatatlanok. Másik levelében, a mely 1899. május 26-án Fischerhez íródott, azt mondja Merriman, hogy a búrok teljesen elenyedtek. A köztársaság ereibe friss vért kell vinni, mert különben el kell pusztulnia.

KOZGAZDASAG.

A fűmagtermelés szabályai. Mezőtúr-ról M. K. előfizetünk a lapunk 5-ik számában közzétett kérdés szerint a fűmagtermelés mi-kéntje iránt érdeklődött.

Kívánságának teszünk eleget, midőn az erre vonatkozó szabályokat alábbiakban közzé-tesszük. Fűmagtermelésre legalkalmasabbak a következő takarmánynövények:

a) agyag és vályogtalajon angol perje, olasz perje, réti perje, árva rozsnok, réti komo-csina, csomós ebir, réti csenkesz, réti eczet-pázsit, taréjos czinczor, illatos borjupázsit.

b) jobb minőségű homoktalajon francia perje, arany-zab.

c) silányabb homoktalajon: kemény csen-kesz, juhcsenkesz.

A termelés sikerének első kelléke a meg-felelő talaj kiválasztása, mert bármily kedvező körülmények közé is hozzuk őket egyéb tekintetben, ha a talaj nem megfelelő, az eredmény sem lesz megfelelő. Megfelelő a talaj akkor, ha az jó trágyaerőben van, teljesen gyommentes s porhanyósan, majdnem kertileg van előkészítve. A talajnak ezen állapotát legjobban kapás-növények termelése után érhetjük el, mert ezek alá a legtöbb esetben trágyázunk úgy istálló-mint műtrágyával, ezeket tenyészidejük alatt a a legjobb megmunkálásban részesítjük s ezek a földet jól beéredett állapotban hagyják hátra.

A vetőmagot legjobb védőnővénynyel vetni, mert 1. ez a zsenge növényeket fejlődésük első időszakában védi a nap heve ellen; 2. nem engedi a gyomok elhatalmasodását; 3. nem marad a föld az első esztendőben minden jövedelem nélkül. Legjobb védőnővény a ritkán vetett zabos bükköny takarmánynak vetve, mert ez hamar lekerül a talajról s nem árnyékolja be tulságosan az alatta fejlődő fűvet.

A vetést sorbavető géppel kell teljesíteni, mert ez lehetővé teszi a későbbi időben adandó ápolási munkákat jobb elvégzését, a növények egyforma fejlődését s a magvak egy időben való érését. Tanácsos a vetést úgy eszközölni; hogy minden egyes vetőgép fordulatonál két-két, a vetőgép szélességének megfelelő pászta között egy fél méter ut maradjon, különösen azon fű-veknél, melyek nem egyszerre érlelik magvaikat pl. réti eczetzpázsitnál, mint a mely növény-nek aratását nem lehet egyszerre kaszával végezni, hanem érett bugáit az érés előhaladása szerint kell levágni.

A magvak alátakarásánál arra kell ügyelni, hogy az mélyen ne történjék, mert az apró finom magvak amugy is később indulnak csir-rázásnak, s ha most mélyen takarnánk alá, ez által a kicsirázást még inkább hátráltatnánk.

Az ápolás gyakori gyomlálásból s a tava-szi boronálás és hengerezésből áll. Legfőbb munka azonban a gyomlálás, a melynek ke-resztülvitelénél nemcsak a szó teljes értelmé-ben vett gyomokat kell pusztítani, hanem mind-azon, habár jó minőségű takarmánynyűveket is, a melyeket az illető területen természetien nem szándékozunk.

A fűmag aratási idejének meghatározása a legnehezebb dolog, mert megtörténik igen gyak-ran, hogy egy és ugyanazon növénynél nem egyszerre virágzik az egész magtelep, hanem részletenként.

Ha ilyenkor az egész magtelepet egyszerre aratnók, akkor a magvak egy része igen silány minőségű lenne, mert még nincsen tökéletesen kifejlődve, épen ezért ez esetben csak az érett bugákat kell jó hosszú szárral levágni s apró kékébe kötve a napon szárítani.

Ha azonban azt látjuk, hogy a magtelep egész területén a növények legnagyobb része egyszerre virágzott, illetve a bugák legnagyobb részének magvai a sárga érés stádiumát egy-szerre érték el, akkor az aratást is egyszerre végezhetjük sarlóval, akár kaszával is.

A learatott fűvet renden, vagy apró ma-rokba szedve kell szárítani, hogy felesleges ví-zét elveszítse, majd kicsiny kékébe kell kötni utóérés céljából.

Az utóérés 5—6 nap alatt következik be s ekkor kezdetét veheti a hordás, illetve kaza-lozás.

Hordásra ponyvával ellátott szekereket használjunk, nehogy a könnyen kipergő mag veszendőbe menjen. A hordással és kazalozás-sal sietni kell, mert ha megázik a termés, a csiraképességből sokat veszít.

A cséplést legjobb megszakitással végez-tetni, úgy, hogy a fűvet először igen rövid ideig lovakkal nyomtatjuk. A nyomtatásnál a legérettebb magvak igen könnyen leperegnek s e magvak adják a legkitűnőbb minőségű vető-magot.

A kinyomtatott szalmát azután még hada-róval csépltetjük, mely munka által bár silá-nyabb, de még elég jó magot nyerünk.

A cséplést követi a tisztítás közönséges szelell rostán s a megtisztított mag száraz, szellős helyen vékony rétegben szárítandó.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, aug. 24.

Osztrák hitel	—	—	—	—	—	659.50
Magyar hitel	—	—	—	—	—	680.—
Allamvasut	—	—	—	—	—	647.50
Rimamurányi	—	—	—	—	—	510.—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—	423.—
Salgótarjáni	—	—	—	—	—	—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—	—

Határidők.

Budapest, aug. 24.

Buza októberre	—	—	—	—	—	7.78
Buza júniusra	—	—	—	—	—	8.14
Tengeri	—	—	—	—	—	6.19
Rozs okt.	—	—	—	—	—	7.10
Zab okt.	—	—	—	—	—	5.86
Káposzta, repce, aug.	—	—	—	—	—	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. aug. 24-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	—	96.10
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	—	90.60
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,0%	—	—	—	—	—	100.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,1%	—	—	—	—	—	99.60
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	—	97.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	—	90.75
Italmérségi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	—	97.85
Horvát-szlavónföldterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	—	92.50
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	—	158.50
Tiszaszabályozás szegezi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	—	—	189.25
Osztrák járadék papirban	—	—	—	—	—	97.50
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	—	97.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	—	96.25
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	—	97.40
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	—	188.50
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	—	—	17.05
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	—	680.—
Osztrák hitelintézet részevény	—	—	—	—	—	654.—
Párisi vista	—	—	—	—	—	—
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	—	—	—	—	—	19.87
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	—	118.80
London vista	—	—	—	—	—	—
20 márkás arany	—	—	—	—	—	28.62

SZERKESZTOI POSTA.

M. M. Magyarad. Jó bornak nem kell cégér, de a nyomdának kell a hirdetési-dij, azért konkrét ajánlattal tessék a kiadóhivatalhoz fordulni. Akkor mi is megemlékezhetünk a *hirdetésről*.

A szerkesztősről írásban:

Dr. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1900. évi május 1-től.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvar.							Kolozsvar—Nagyvárad—Budapest.							Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.								
	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.		V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.		
Budapest ind.	6 50	8 30	1 55	5 45	9 15	—	Kolozsvar ind.	—	5 23	7 —	12 32	6 13	11 01	P.-Ladány ind.	4 06	1 24	5 35	10 53	2 29	6 08		
Rákos >	7 02	8 51	2 08	6 06	9 28	—	Jegenye >	—	6 11	7 59	1 14	7 16	—	Debreczen >	5 14	2 33	6 26	11 44	3 36	7 41		
Ujszász >	8 28	10 59	3 32	8 40	10 56	—	B.-Hunyad >	—	6 40	8 37	1 44	7 55	12 20	Érmihályfalva ér.	6 35	3 57	—	1 —	4 58	—		
Szo/nok >	9 07	11 31	3 56	9 27	11 19	—	Csucsá >	3 25	7 09	9 19	2 15	8 37	12 52	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.								
Szajol >	9 21	11 50	4 09	9 46	11 33	—	Rév >	5 26	7 47	10 08	3 01	9 32	1 34		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.		
P.-Ladány >	10 43	2 —	5 28	11 53	12 55	4 54	Élesd >	5 54	7 59	10 25	3 15	9 49	1 48	Érmihályfalva ind.	6 36	11 17	3 14	5 27	9 14	—		
Báránd >	—	2 12	—	12 07	—	5 11	Mező-Telegd >	6 21	8 11	10 42	3 28	10 07	2 01	Debreczen >	7 51	12 36	4 16	7 10	10 27	9 01		
Sáp >	—	2 27	5 48	12 24	—	5 32	F.-Vásárhely >	6 49	—	11 01	—	10 37	2 25	P.-Ladány ér.	—	1 45	5 03	8 40	11 28	9 48		
B.-Ujfalu >	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33	5 58	Várád-Velence >	7 02	8 32	11 10	—	10 37	2 25	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.								
M.-Peterd >	—	3 —	—	1 —	—	6 15	Nagyvárad ér.	7 16	8 38	11 17	3 57	10 44	2 31		V. v.	V. v.					V. v.	V. v.
M.-Keresztes >	—	3 12	—	1 14	—	6 31	Nagyvárad ind.	2 22	8 43	11 36	4 10	11 04	2 38	Debreczen i.	8 35	4 31	Nagy-Léta-			5 25	1 05	
Bors >	—	3 25	—	1 28	—	6 50	Püspöki >	2 36	8 52	11 47	—	11 14	—	Sáránd >	9 28	5 16	Vértés ind.			—	—	
Püspöki >	11 48	3 32	—	1 36	—	7 02	Bors >	2 47	—	11 54	—	11 22	—	H.-Bagos >	9 41	5 26	M.-Pályi >			5 47	1 30	
Nagyvárad ér.	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11	7 16	Mező-keresztes >	3 12	—	12 05	—	11 37	—	H.-Pályi >	10 05	5 48	H.-Pályi >			6 03	1 48	
Nagyvárad ind.	12 16	3 58	6 46	2 06	2 18	12 25	Mező-Peterd >	3 30	—	12 17	—	11 50	—	M.-Pályi >	10 20	5 59	H.-Bagos >			6 18	2 05	
V.-Velence >	—	4 05	—	2 30	2 25	12 32	B.-Ujfalu >	4 07	9 23	12 29	4 50	12 05	3 18	N.-Léta-	—	—	Sáránd >			6 40	2 29	
F.-Vásárhely >	—	4 16	—	2 41	—	12 45	Sáp >	4 39	9 38	12 47	—	12 25	—	Vértés ér.	10 43	6 18	Debreczen é.			7 18	3 13	
M.-Telegd >	12 48	4 38	7 15	3 03	2 50	1 12	Báránd >	5 01	—	1 01	—	12 41	—	Sarand—Derecske.								
Élesd >	1 02	4 56	7 28	3 21	3 04	1 37	P.-Ladány >	5 17	10 06	1 34	5 40	1 19	4 03		Sz. v.	Sz. v.					Sz. v.	V. v.
Rév >	1 26	5 20	7 50	3 45	3 26	2 10	Szajol >	—	11 21	3 08	6 59	3 04	5 19	Sarand ind.	9 38	5 26	Derecske ind.			6 00	1 49	
Csucsá >	2 16	6 31	8 37	4 53	4 16	3 49	Szolnok >	—	11 44	3 35	7 32	3 37	5 39	Derecske ér.	9 57	5 45	Sáránd ér.			6 20	2 09	
B.-Hunyad >	2 49	7 16	9 08	5 32	4 52	4 48	Ujszász >	—	12 03	3 58	7 50	4 05	5 58	Derecske—Sáránd.								
Jegenye >	3 15	7 49	9 33	5 01	—	5 34	Rákos >	—	1 37	6 03	9 28	6 52	7 38		Sz. v.	Sz. v.					Sz. v.	V. v.
Kolozsvar ér.	3 50	8 33	10 08	6 59	5 55	7 40	Budapest ér.	—	1 50	6 20	9 40	7 10	7 50	Sáránd ind.	9 38	5 26	Derecske ind.			6 00	1 49	

Nagyvárad—Szeged

Szeged—Nagyvárad.

Nagyvárad—Arad.

Arad—Nagyvárad.

	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 00	Szeged ind.	3 40	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 —	Arad ind.	5 10	11 20	9 35
Ósi >	10 30	4 41	7 16	H.-M.-Vásárhely >	4 38	11 05	7 50	Ósi >	10 30	4 41	7 16	Kétegyháza >	6 14	11 31	10 54
Less >	10 48	5 01	7 40	Oroszbáza >	5 41	11 54	9 20	Less >	10 48	5 01	7 40	Csaba ér.	6 40	12 57	11 24
Gyapju >	10 56	5 10	7 52	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Cséffa >	11 03	5 19	8 05	Csaba ind.	7 —	2 33	4 50
Cséffa >	11 03	5 19	8 05	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Szalonta >	11 26	5 44	8 46	Gyula >	7 27	3 05	5 26
Szalonta >	11 26	5 44	8 46	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Kötegyán >	11 46	6 05	9 15	Sarkad >	7 47	3 27	5 56
Kötegyán >	11 46	6 05	9 15	Kötegyán >	7 56	3 39	6 10	Sarkad >	11 57	6 17	9 31	Kötegy >	7 56	3 39	6 10
Sarkad >	11 57	6 17	9 31	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Gyula >	12 21	6 44	10 01	Szalón >	8 23	4 10	6 47
Gyula >	12 21	6 44	10 01	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Csaba ér.	12 42	7 06	10 30	Cséffa >	8 42	4 34	7 18
Csaba >	2 10	7 41	4 24	Gyapju >	—	4 42	7 29	Csaba ind.	2 23	7 18	4 32	Less >	9 04	5 —	8 51
Oroszbáza >	3 10	9 16	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51	Kétegyháza >	2 54	7 45	5 38	Ósi >	9 21	5 19	8 61
H.-M.-Vásárhely >	4 00	10 02	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16	Arad ér.	3 55	8 48	6 05	Nagyvárad ér.	9 32	5 30	31
Szeged >	4 35	10 55	7 55	Nagyvárad ér.	9 32	5 30	8 31								

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.

Vaskóh—Belényes—Nagyvárad.

Nagyvárad—Érmihályfalva.

Érmihályfalva—Nagyvárad.

	Tv. sz. sz.	Sz. v.		Sz. v.	Tv. sz. sz.		Személy v.	Vegyes v.		Személy v.	Vegyes v.					
Nagyvárad ind.	5 35	2 40	Vaskóh ind.	4 —	2 55	Nagyvárad ind.	4 15	6 44	Érmihályfalv. ind.	6 10	5 20					
V.-Velence >	5 47	2 51	Lunka-Rézbánya >	4 12	3 08	B.-Püspöki >	4 30	7 10	Érselind >	6 40	6 —					
Félix-Fürdő >	6 11	3 13	Szudrics >	4 39	3 37	Bihar >	4 50	7 36	Székelyhid >	7 10	6 48					
Kardó >	6 26	3 27	Belényes >	5 07	4 16	Paptamási >	5 14	8 05	Nagykáglya >	7 22	7 02					
Nyárló >	7 07	4 07	Sonkolyos >	5 28	4 39	Gyapoly >	5 27	8 44	B.-Diószeg >	7 35	7 22					
Magyar-Gyepes >	7 19	4 18	Belényes-Ujlak >	5 40	4 51	B.-Diószeg >	5 43	8 59	Gyapoly >	7 50	7 40					
Tasádfő >	7 34	4 32	Borz >	5 49	5 01	Nagykáglya >	5 55	9 07	Paptamási >	8 11	8 08					
Drág-Cséke >	7 55	4 46	Sólyom >	6 05	5 22	Székelyhid >	6 24	9 32	Bihar >	8 29	8 31					
Magyar-Cséke >	8 12	5 01	Gyánta >	6 26	5 43	Érselind >	6 45	10 —	B.-Püspöki >	8 52	8 18					
Dusesd >	8 25	5 18	Hollód >	6 40	6 —	Érmihályfalv. ér.	7 15	10 36	Nagyvárad ér.	9 06	—					
Szombatság-Rogoz >	9 02	5 47	Szombatság-Rogoz >	7 01	6 29	Szombatság—Rogoz—Dobrest.				Dobrest—Rogoz—Szombatság						
Hollód >	9 15	5 59	Dusesd >	7 25	6 55		Vegy. v.	Tv. sz. sz.		Vegy. v.	Tv. sz. sz.					
Gyánta >	9 29	6 12	Magyar-Cséke >	7 37	7 08	Szombatság-Rogoz ind.	9 10	6 35	Dobrest ind.	6 06	4 22					
Sólyom >	9 55	6 36	Drág-Cséke >	7 56	7 33	Nánhegyesel >	9 36	7 01	Nánhegyesel >	6 16	4 32					
Borz >	10 10	6 50	Tasádfő >	8 10	7 47	Dobrest ér.	9 46	7 11	Szombatság-Rogoz ér.	6 40	4 56					
Belényes-Ujlak >	10 22	7 01	Magyar-Gyepes >	8 24	8 02											
Sonkolyos >	10 35	7 13	Nyárló >	8 34	8 13											
Belényes >	11 21	7 47	Kardó >	8 57	8 36											
Szudrics >	11 44	8 09	Félix-Fürdő >	9 10	8 49											
Lunka-Rézbánya >	12 13	8 34	V.-Velence >	9 31	9 10											
Vaskóh ér.	12 29	8 49	Nagyvárad ér.	9 41	9 21											

Nagyvárad—Dévaványa—Gyoma.

Gyoma—Dévaványa—Nagyvárad.

Vésztő—Kötegyán—Hollód.

Hollód—Kötegyán—Vésztő.

	V. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.		Vegyesvonat		Vegyesvonat		
Nagyvárad ind.	5 50	2 —	Gyoma ind.	8 40	2 30	Vésztő ind.	4.45	5.27	Hollód ind.	4.35	12.05
Ósi >	6 09	2 14	Ózed >	4 07	2 54	Ókány >	5.07	5.49	Mocsár-Gyánta >	4.46	12.17
Uj-Palota >	6 24	2 29	Déva-Ványa >	4 37	3 26	Gyánta >	5.23	6.07	Rippa >	5.02	12.39
Gyires >	6 41	2 42	Kéthalom >	4 54	3 43	Sarkad-Keresztur >	5.36	6.18	Tenke >	5.24	1.17
Körösszeg >	7 02	3 01	Körös-Ladány >	5 13	4 06	Méhkerék >	5.52	6.36	Fekete-öt >	5.44	1.39
Szakál >	7 19	3 17	Szeghalom >	5 40	4 38	Kötegyán >	6. —	6.45	Fekete-Bátor >	6.06	2.07
Nagy-Tóti >	7 35	3 47	Vésztő >	6 12	5 22	Kötegyán ind.	6.16	6.57	Árpád >	6.16	2.18
Komádi >	8 25	3 59	Kót >	6 38	5 52	Pósa >	6.29	7.12	Érdő-Gyarak >	6.25	2.28
Iráz >	8 42	4 16	Iráz >	6 52	6 07	Ilye >	6.48	7.24	Csegöd >	6.84	2.35
Kót >	9 19	4 39	Komádi >	7 10	6 38	Csegöd >	7.02	7.39	Illye >	6.57	2.58
Vésztő >	9 44	5 10	Nagy-Tóti >	7 22	6 50	Érdő-Gyarak >	7.12	7.49	Pósa >	7.07	3.09
Szeghalom >	10 34	5 55	Szakál >	7 48	7 23	Árpád >	7.21	7.59	Kötegyán >	7.19	3.22
Körös-Ladány >	11 —	6 12	Körösszeg >	8 11	7 47	Fekete-Bátor >	7.39	8.20	Kötegyán ind.	8.06	3.42
Kéthalom >	11 18	6 30	Gyires >	8 33	8 12	Fekete-Tót >	7.52	8.35	Méhkerék >	8.15	3.52
Déva-Ványa >	12 08	6 55	Uj-Palota >	8 47	8 27	Tenke >	8.15	9.03	Sarkad-Keresztur >	8.33	4.12
Ózed >	12 21	7 15	Ósi >	9 08	8 46	Rippa >	8.39	9.32	Gyánta >	8.43	4.23
Gyoma >	12 45	7 39	Nagyvárad ér.	9 20	9 05	Mocsár-Gyánta >	8.51	9.45	Ókány >	9.02	4.44

Székelyhid—Margita—Sz.-Somlyó.</